

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Watermanagement in het Waza Logone overstromingsgebied

Overduin, I.

Citation

Overduin, I. (1991). Watermanagement in het Waza Logone overstromingsgebied. *Bestuurskundige Berichten*, 14(1), 26-28. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234215>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234215>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Het trainingspak van ICE

Intermediair Competition in Excellence

Het einde van je studie is in zicht. Daarna wacht de arbeidsmarkt. Wat wil je? Wat kun je? Waar sta je? Om daar meer zicht op te krijgen, organiseert Intermediair in samenwerking met toonaangevende ondernemingen een competitie voor ambitieuze studenten: de Intermediair Competition in Excellence. Kortom, ICE. Een krachtmeting van zowel je individuele capaciteiten als je prestaties in teamverband. Bewijs jezelf als manager in spe, tijdens de praktijkgerichte assessments en managementgames.

Je verdedigt je beslissingen en presenteert je eigen strategische plannen. Met als kritische jury de top van het bedrijfsleven.

Wie zich goed staande houdt in het praktijkgeweld van ICE, krijgt daar heel wat voor terug. En dan hebben we het niet alleen over de eerste prijs van 20.000 gulden voor een summer course in het buitenland. Wat dacht je van de ervaring en niet te vergeten de contacten die je opdoet? Bovendien is deze beproeving natuurlijk een mooie aanvulling op je cv.

Om mee te doen aan ICE, is je karakter belangrijker dan je studierichting. Schrijf je in vóór 28 februari 1999. Bel naar Intermediair (020) 487 58 78 voor de folder met het inschrijfformulier. Je kunt je natuurlijk ook inschrijven via internet: www.intermediair.nl/student/ice.

De warming-up voor je loopbaan

Watermanagement in het Waza Logone overstroomingsgebied¹

Iris Overduin

De overstroomingsvlakte van Logone in Noord-Kameroen een van de belangrijkste water ecosystemen in de Sudano-Sahelian regio in Afrika. Zij is van groot nationaal en internationaal belang. Er zijn ongeveer 100.000 mensen die dit gebied gebuiken voor de visvangst, landbouw en veehouderij. De regio is ook van groot belang voor het behoud van biologische diversiteit. In het overstroomingsgebied ligt het Waza Nationaal Park; één van de belangrijkste beschermde gebieden van Kameroen.

In heel Afrika, vooral in de Sahel, speelt de rivier van Logone al eeuwen een grote rol van watervoorziening, vooral ten tijden van droogte. Echter de laatste jaren viel stijgend gebruik van deze waterbron samen met jaren van extreme droogte en derhalve de reductie van de grootte van het watergebied. In de meeste riviersystemen is deze situatie verergerd door de constructie van dammen en de verdeling van water voor irrigatielandbouw. De Logone rivier is geen uitzondering; bij vele andere rivieren spelen de recente droogte een grote rol bij de reductie de rivier. Dit effect wordt daarbij nog vaak versterkt door het vasthouden van het water door de rijstlandbouw.

Als antwoord op het groeiende besef dat het watergebied erg belangrijk is voor mens, dier en flora en de noodzaak om haar te beheren voor de mensen die haar gebruiken, is het huidige project ontstaan; het Waza Logone Project. De zorgen om het overstroomingsgebied werden door de overheid samen met de

Intergovernmental Union for the Conservation of Nature (IUCN) bediscussieerd op het seminar over

'Conservation en development' in de regio van Waza Logone in september 1988. Hier werd onder andere geconcludeerd dat gezamenlijk onderzoek noodzakelijk is om tot oplossingen te komen en het watermanagement in de Logone overstroomingsvlakte te verbeteren.

Vanaf midden jaren 40 hebben sociale en ecologische veranderingen steeds meer druk uitgeoefend op de productiesystemen van de Logone overstroomingsvlakte en de gemeenschappen die daar afhankelijk van zijn. Ten eerste werden er nieuwe rijstcultivatietechnieken ingevoerd

door de koloniale overheersers in de jaren '50 om de inheemse technieken te vervangen. Een verbetering van cultivatietechnieken is sinds die tijd altijd een belangrijk overheidsdoel geweest. In 1979 werd er een dam gebouwd om op deze manier water te verschaffen voor rijstlandbouw. Als gevolg hiervan, zijn

¹ Dit artikel is gebaseerd op het rapport van de Intergovernmental Union for Conservation of Nature (IUCN) uit 1995

seizoenafhankelijke stortvloeden, ten noorden van de dam, sterk gereduceerd en hebben geleid tot een serieuze breuk met de traditionele productiesystemen.

De Nederlandse overheid, het Centrum voor de Milieukunde Leiden (CML) en andere organisaties zijn bijeen gekomen om de milieuproblemen en de problemen rond het menselijk gebruik van de hulpbronnen te bestuderen. Tijdens de bewuste conferentie in Waza in 1988, werden vier gebruiksproblemen geïdentificeerd op de overstromingsvlakte.

Ten eerste de teruggang van de vispopulatie. De hoeveelheid vis in de overstromingsvlakte is gerelateerd aan de diepte en de duur van de overstroming. Als zij namelijk maar 50 centimeter diep is en korter duurt dan een maand, is de hoeveelheid vis erg laag. Sinds 1972 hebben deze omstandigheden zich voorgedaan. Het aantal vissoorten is hierdoor drastisch teruggelopen en derhalve ook de grootte van de visvangst. Dit heeft grote gevolgen voor de duizenden mensen die afhankelijk zijn van de visvangst. Vele families zijn inmiddels weggetrokken, waardoor er weer te intensief gebruik wordt gemaakt van andere rivieren en landgebruik en er conflicten ontstaan onder de lokale bevolking. Meer intensieve vistechnieken en de afwezigheid van enige controle, zorgen daarbij voor een grote druk op de visstand in die wateren.

Een tweede probleem is de verdwijning van de drijvende rijstcultuur. Tijdens de nog goede overstromingsjaren waren veel dorpen zelfonderhoudend in hun rijstproductie, maar sinds 1982 is er geen drijvend rijst meer succesvol verbouwd op de overstromingsvlakte. Als gevolg hiervan zijn de mensen overgestapt op gierst en kopen zij de rijst bij irrigatieprojecten (bijvoorbeeld SEMRY II). De dam die in 1979 was gebouwd, zorgde er voor dat de rijst vier keer zo duur werd als geïmporteerde rijst.

Ten derde is er sprake van een teruggang van het aantal grassoorten en de grootte van weiden. Twee belangrijke grassoorten zijn inmiddels al verdwenen in grote gebieden van de overstromingsvlakte. Door de teruggang van de overstroming zijn grote weidegebieden al verloren gegaan. Terwijl een aantal boeren naar andere gebieden zijn getrokken om daar hun vee te laten grazen, zijn anderen juist door de droogte genoodzaakt geweest om intensiever gebruik gaan

maken van de overstromingsvlakte. Dit heeft geresulteerd in een hogere druk op de overgebleven gebieden en tot conflicten over graasrechten. De graasintensiviteit is ook gegroeid door grote kuddes van welgestelde individuen uit de steden, die hun kudde zien als commerciële investering.

Tenslotte is er ook een teruggang van het aantal en de hoeveelheid wildsoorten. Het Waza Nationaal Park zorgt voor grote geldopbrengsten. Toeristen moeten namelijk toegangsgeld betalen voor het park en natuurlijk ook hun overnachtingen in een hotel. Deze opbrengsten zijn afhankelijk van het behoud van een grote en gevarieerde stand van wild in deze regio. Alhoewel het wild dus een erg belangrijke bron is van inkomsten, is de populatie sterk afgenomen sinds 1968.

Het belangrijkste doel is ten eerste om de overheid van Kameroen te assisteren bij het streven naar een geïntegreerd en duurzaam management van bronnen in de regio Waza Logone. Ten tweede dient men een duurzame leefgemeenschap te verschaffen voor de lokale inwoners. Tenslotte is een belangrijk doel om de diversiteit van biologische hulpbronnen van de overstromingsvlakte te behouden.

Het IUCN noemt drie aandachtsgebieden van activiteiten die zouden moeten vallen onder het milieuproject. Ten eerste hydrologische rehabilitatie van het overstromingsgebied. In de meeste jaren heeft het meer Maga genoeg water die, als zij vrijgelaten wordt, een goede overstroming kan veroorzaken. Deze overstroming zou de overstroming van de Logone-rivier goed kunnen nabootsen. Het project zou moeten onderzoeken in hoeverre deze hydrologische rehabilitatie mogelijk is via dit kanaal, voorts plannen ontwikkelen en daarna een systeem uitvoeren om te controleren wat het effect is van een gecontroleerde overstroming op de natuurlijke hulpbronnen van het overstromingsgebied en de gemeenschappen die hiervan afhankelijk zijn.

Ten tweede noemt het IUCN de zogenaamde buffer zone-management; de grootste problemen betreffende de management van de hulpbronnen, vinden plaats in de buffer zone van het Waza national park. Daarom zal het project extra aandacht richten op het werken met de getroffen in dat gebied om op deze manier

mechanismen te ontwerpen voor duurzaam gebruik van de natuurlijke hulpbronnen in de buffer zone.

Tenslotte zou men als oplossing regionale planning kunnen toepassen op het overstromingsgebied. Het Waza Logone-project is niet alleen gericht op het helpen van de Kameroense regering, maar ook op het ontwikkelen van een geïntegreerde benadering van natuurlijke hulpbronnenmanagement in de regio. Het project zal de milieugevolgen van verschillende grote ontwikkelingsprojecten volgen. Vervolgens zal men de lessen hieruit samentrekken met de resultaten van het watermanagement van het overstromingsgebied om zo een gids te verschaffen voor toekomstige actie door het Ministerie van Planning in de regio. Het project zal derhalve helpen bij een vijfjarenplan voor economische, sociale en culturele ontwikkeling. Een systematische analyse van deze projecten zou de overheid de mogelijkheid geven te leren van hun er-

varingen om op deze manier de integratie te versterken in het milieu van de noordelijke provincie.

Kort samengevat zal het Waza Logone project een grote organisatie behelzen. We hebben gezien dat het overstromingsprobleem verstrekkende gevolgen heeft en dat een oplossing niet zo makkelijk voor handen is. Het Waza Logone project behoeft een groot institutioneel raamwerk, samenwerking met bestaande structuren, een operationele structuur en werkplan om op deze manier de bestaande problemen in het gebied op te kunnen lossen. Inmiddels heeft men de eerste fase van het project afgerond: een grote dam die het water het water van het meer Maga bijeen houdt, is deels doorbroken. Het is nu maar afwachten wat voor een effect dit heeft op het Waza overstromingsgebied.

Iris Overduin

Studente bestuurskunde in Leiden

HIER HAD UW ADVERTENTIE KUNNEN STAAN!!!

**Bel Yvonne van der Vlugt,
071-5273696**